184. szám. Szombat, 1871. augusztus 12. **XI. évfolyam.**

Szerkesztési iroda:
ari-utcza, Lukács-ház 9. sz. alatt balra, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:
Ráthy Lipót könyvnyomdája, hová a hirdetések, előfizetési pénzek és kiadása körüli panaszok bérmentve intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3.50

Hirdetmények díja:
6 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 6 kr. s minden következőknél 4 kr. Bélyeg-dij külön 30 kr
Nyilt-tér sora 15 kr.

Arad, augusztus hó 11.

(P.) Azon egyházi mozgalom, melyet a németországi u. n. ó-katholikusok inditottak meg, mind-határozottabb alakban lép előtérbe. Ma már nem tekinthető az többé csak a Róma-ellenes vallási nézetek demonstrativ nyilvánitásának; — ezen stadiumon a nevezett mozgalom hamar tulesett, s most letérve a negatio teréről az alkotáshoz készül, s a római egyház eddig fenálló szervezete teljes átalakitásának müvéhez lép fel positiv javaslatokkal.

A napokban volt heidelbergi értekezleten, a csalatkozhatlan pápától leendő teljes elszakadás fogadtatott el főelvül; — s ha ehhez veszszük azon tizenegy pontot, melyek a jövő hóban tartandó müncheni ó-katholikus congressuson állitólag a tárgyalások alapjául lesznek felveendők; tisztán áll előttünk a főczél, mely e mozgalom meginditói előtt lebeg, — s mely nem a katholikus egyháznak mint ilyennek szétbomlasztására, hanem az annak szervezetébe és hitczikkelyei közé, a római pápák által sok századon át becsusztatott, a vallás hamisitlan alapelveivel és a józan észszel is ellenkező intézmények és tanoknak kiirtására irányul.

Ha vajjon az események fejlődése mily térre fogja később mégis terelni a mozgalmat; ha vajjon képes leend-e az egyházon belül, vagy pedig kénytelen ennek kötelékéből végleg elválva, érvényre emelni a meszszeható reformatori eszméket: azt természetesen még most, midőn csakis a kiindulás irányai jelezvék, akár hozzávetőleg is bajos volna meghatározni.

Egyébiránt, hogy e mozgalommal ma már mint komoly factorral kellend szembeszállniok: ezt belátják a legközvetlenebbül érintett németországi ultramontán püspökök, kik is a belgiumi és állitólag az osztrák és magyar püspökökkel is érintkezésbe téve magukat, legközelebb Fuldában szándékoznak összejövetelt tartani, melyen megállapitandják, hogy mily közös magatartást kellend, az előbb-utóbb veszélyessé válandott ó-katholikus mozgalom, s maguk részéről pedig különösen a porosz kormány eljárásával szemben követniök.

Németország szabadelvü katholikusaira, tagadhatlanul nagy előny az hogy őket az ultramontánok tömörültebb fellépése már készen találandja: mig például nálunk Magyarországon, hová pedig e mozgalom előbb-utóbb szintén át fog csapni, ép az ellenkező eset van, amennyiben a papistikus tábor már-már szervezettnek tekinthető, mig a szabadelvüek közt a reactio szükségességének átértése is csak helylyel-közzel volna feltalálható.

Egy-két héttel ezelőtt azt hoztuk hirül, hogy 13 magyar püspök veté magát alá a csalhatlansági-dogmának; most ujabban értesülünk, hogy ugyanezt teszik a primás és a váczi püspök is.

Tudvalevőleg azonban Rómában nem elégesznek meg az elvi elismeréssel, hanem a mi jó egyházfőink mindenesetre szintén megkapták a vezényszót a „római“ vallás, vagy helyesebben az infallibilis pápa ügyének diadalra vezetésére mindent elkövetni. Mint ez másutt történik, ugy nekik is, a pápai csalhatlanság dogmáját ki kellend hirdetniök, egyrészök meg is tette azt már, — s a hivek közt megkezdeniök a szent- (!) czélu izgatást, azon harczot a korszellemmel, melytől elég badarul a római szék fénykorának visszaidézését vélik remélhetni.

És kérdjük mi történik nálunk ennek ellensulyozására? Tesz-e valamit az államhatalom, melynek kezei közt pedig egy nagyon hatásos eszköz, a placetum regium van; tesznek-e a szabadelvübb katholikusok, hogy az ultramontán had legalább elkorhosodott védvárai közé vettessék vissza, ahelyett, hogy — amint ez nem volna épen felesleges, — arra gondolnánk, mint lehetne őket végmenedékük helyeiről is kiugrasztanunk.

Pauler cultuszminister ur ugy látszik elégnek tartja, hogy elmondta volt az országgyülés előtt a nagy szavakat, hogy t. i. mennyire erélyesen fogja az államhatalom tekintélyét a renitens püspökökkel szemben fentartani tudni. A szó szépen hangzott, — de annál kevesebb, de épen semmi a tény, melyet a szépen hangzott szavak következményeül registrálhatnánk.....

Mindenesetre örvendetes jelenség ujabban az, hogy volt mégis egy hely széles ez országban — értjük Buda-várost, hol oly inditvány került szőnyegre, mely tanuságot tehet arról, miszerint nálunk sem uralg a teljes apathia, egy a társadalmi életben, bármint vegyük is a dolgot, messze elágazó cultur-kérdés fejleményei iránt.

A Ribáry által Buda-város közgyülésén azon értelemben tett inditvány, hogy a város mint kegyur, azon lelkészektől, kik a csalhatatlansági dogmát, mely placetum regiumot még nem nyert — kihirdetik, a nyujtott javadalmak élvezhetését vonja meg, — minden esetre figyelemre méltó; és tagadhatlan, miszerint — ha az abban ajánlott eljárás más illetékes helyeken is erélyesen és következetességgel alkalmaztatnék, jórészben keresztül huzná egyházfőink talán már-már nagyon is vérmesekké válhatott calculusait.

Csak az a kár, hogy nálunk a jó példa nem igen szokott ragadós lenni; mi már megszoktuk a világuraló nagy eszmék iránt nálunk itt-ott felvetődő buzgólkodást szalmatüznek tekinteni, mely ha nagy lobbot vetne is, annál kevesebb átmelegitő erővel bir.

Hinni akarjuk azonban, hogy az országgyülés, ha ismét összeülend, veend magának egy kevés időt e kérdéssel is foglalkozni. Hogy se az ultramontánok fejünkre ne nőjjenek, se a hozzánk átvágandott egyházi mozgalom ne találjon készületlenül: az országgyülésnek feladata leend legelőször is a cultusminiszter urtól a tett igéret erélyes beváltását követelni, illetőleg őt, ha addig sem tenne semmit, felelősségre vonni; azután pedig a kath. autonomia eléje hozott ügyét szabályozni, s végül a vallásszabadság és ezzel összefüggőleg a polgáriházasság behozatala, s a szentszékek törvénykezési hatalmának végleges megszüntetése által, a katholikus egyházat egészen leszoritni azon térről, melyről az még mindig mélyebben nyulhat a közéletbe, mint ahogy ezt elismert államrend-ellenes irányzatai mellett veszélytelennek lehetne tartanunk.

Bécs, aug. 9.

A csehekkel állitólag már megtörténtnek tekinthető kiegyezést illetőleg a prágai „Narodni Listy“ azt állitja, hogy Hohenwart elfogadta volna a declaransok álláspontját. Ezen esetben, jegyzi meg a „Bohemia“ ismeretes azon magatartás is, melyet a cseh országi németek fognak a kiegyezéssel szemben követni. A csehek 1868. aug. 22-diki declaratiójára ugyanis, a tartománygyülés alkotmányhü többsége határozott választ adott. E válasz azon indokolt határozatban foglaltatik, mely 1868. aug. 26-án, a declaránsok meg nem jelenése tárgyában egyhangulag hozatott, és ma ép ugy érvényben van mint akkor. A cseh tartománygyülés alkotmánypártja kijelenté akkor, miszerint: „a cseh királyság nem csak egy nemzet, hanem két, az országgal szemben teljesen egyenjogu két néptörzs hazája, melyek közül egyik sincs jogositva a másik felé emelkedve az egész királyság nevében igényt támasztani nemzeti, tehát egyoldalu államjogra.“

Kiegyezési tárgyalásokról a legujabb jelentés a következőleg szól: „A tartománygyülések feloszlatásának kérdése a bizalmi férfiak értekezletének aug. 9-ki zárülésében hihetőleg eldöntetett. E tárgyban oly alapelv tartatott szem előtt, mely elfogulatlanul tekintve, kétségkivül minden részről méltánylattal fog találkozni. Hogy tudnillik az uj törvényhozó testületek feladatuknak megfeleljenek, e végre mindazon tartománygyülések fel fognak oszlatni és ujválasztás alá vettetni, melyekben egészen más választási eredmény remélhető, mint a milyen eddig létrejött; más helyeken azonban, hol ez biztonsággal nem remélhető, a népet a szükségtelen izgalomtól, uj választási mozgalom költségei és bajlódásaitól meg fogják kimélni. Pl. épen fölösleges lenne Krajnában és Dalmátiában uj választásokat kiirni, az eredmény ugyanaz maradna, a többségek megdönthetlenek. — Ugyanez áll Csehországra, Galiciára nézve bármily igazságtalannak tünik fel, hogy a „rusinok“ majdnem egészen képviselet nélkül maradtak a birodalmi tanácsban és az országgyülésen sincsenek megfelelőszámban képviselve. Triestben is aligha változnék a városi képviselet. Minden más tartománygyülésre nézve nem lehetetlen az, hogy az uj választások által egész más többségek kerüljenek uralomra, és a birodalmi tanács összeállitása is ez ujonnan képződött országgyülések folytán lényegesen módosulni fog. — (Fölosleges hozzátenni, hogy e legujabb jelentés gr. Hohenwart iránt felette barátságos szláv forrásból jön, s a mit mond, azt csak a hivatalos buzgalom illő leszámitása mellett fogadhatni el.)

Külpolitikai szemle.

Arad, aug. 11.

(A rumén vasutkérdéshez. A németországi egyházi mozgalom. A „Siecle“ az elfogatásokról A müncheni miniszterválság. Az algiri felkelés. Herczegowina.)

A hatalmak közt a rumén ügyet illetőleg élénk jegyzékváltás foly. Aug. 7-én a bécsi cabinet egy jegyzéket menesztett Berlinbe, melyben kijelenti, miszerint ezután is szigoruan akar a párisi szerződésnek 27-iki az egyoldalu interveniálás ellen szóló czikkéhez ragaszkodni; hangsulyoztatik e jegyzékben továbbá — mennyire érdekében van a monarchiának, hogy Károly fejedelem továbbra is Romániában maradjon, és a bécsi cabinet készségét jelenti ki mindazon lépésekhez járulni, melyek Károly fejedelem maradásának biztositása végett inditványba fognak hozatni.

A „Köln. Ztg.“ egyik levelezője szerint, a Catargiu-miniszterium, hogy a fejedelmet a vasuti törvény szentesitésére rá birja, elhiteté ezzel, hogy a szentesités megtagadása jel leend egy lázadás kitörésére, nevezetesen pedig a németek heves üldözésének meginditására. A katonaságra sem lehetend ez esetben hagyatkozni, miután a hadsereg körében a németek ellen nagy elkeseredettség uralg, és ezenfelül a dynastia ellen is egy összeesküvés létezik.

E katonai összeesküvésben egyébiránt csakugyan lehet valami. Fejéül Cretzulescot, ki már is azzal dicsekszik, miszerint két fejedelmet (Bibescot és Cusát tett el lábalól, — és Lecca ezredest Galatzban — állitják, ki annak idejében revolverrel kezében nyomult volt be Cusa szobájába. Más magasabb állásu tisztek, nevezetesen egy hadosztály-parancsnok is, szintén az összeesküvés bünrészeseiül mondatnak.

A fejedelem a fennebb emlitett módon megfélemlittetve, aláirta a törvényt, hogy elháritsa magáról a legrosszabbat. Hogy ez csakugyan sikerült-e, ahhoz — mint a nevezett levelező irja, sok kétség férhet: miután a németek ellen Bukarestben roppant nagy az elkeseredettség, főleg mióta megtudták, hogy Bismarck mily erősen ellenzé a vasuti törvény jóváhagyását.

— A német egyházi mozgalom, ugy látszik egészen váratlan folyamot vesz. A porosz kormány végre megunta a püspökök felségáruló izgatásait s mindenek előtt a főbünöst, Martia paderborni püspököt, az infallibilitás főcsatlósát nemcsak vád alá helyezte, hanem mint egy badeni lap irja, szombaton el is fogatta s Minden várába kisértette — az elfogatást — nem merjük készpénzképen fogadni. maga a vád alá helyezés ténye is elegendő, hogy a dolognak nagy horderőt tulajdonitsunk. Ha a porosz kormány hiven szót akar tartani, nem is tehetett másképen. Hol az izgatás hullámai az állam alapját készülnek megdönteni, mulhatlan szükséges, hogy a kormány is megtegyen minden intézkedést, mely önvédelméhez megkivántatik.

Poroszországban beható tárgyalásokra ad okot azon kérdés is: vajjon megegyeztethető-e az állam-érdekekkel az érsek és püspök uraknak, kik az allam érdekeivel homlokegyenest ellenkező tanokat hirdetnek, továbbra is meghagyni magas fizetésöket. Ezen fizetések nem meg vetendők; a frauenburgi és culmi püspökök például egyenként 9000 talért huznak: a poseni, boroszlói, hildesheimi, kölni érsekekek egyenkint 12,000 tallért, a münsteri, paderborni, fuldai és trieri püspökök egyenkint 8000 tallért. Ezen kérdés természetesen a képv.-ház elé tartozik s az aligha nem fog az állami pénztárnak tetemes megtakaritásokat tenni az által, hogy a püspök urak fizetését alá szállitja, hasznosabb dolgokra forditva az ekként kidobott nagy összeget.

Az anti-clerikális mozgalom Bajorországban nevezetes lépést tett előre. Ott ugyanis, ha a pap vonakodik excommunikáltakat összeadni, a házasságot a tridenti zsinat értelmében kötik meg. Vőlegény és menyasszony a paphoz mennek, kinyilatkoztatják neki, hogy férj és nő akarnak lenni, kezet nyujtanak egymásnak az előtt s a házasság meg van kötve, akár ismeri azt a pap, akár nem.

— A még mindig tartó elfogatások ellen a „Siécle“ igen hevesen kel ki. „Két és fél hónap telt el a csapatok bevonulása óta, — irja nevezett lap. A börtönök megvannak töltve, nemkülönben a hajók is. 40 ezer elfogott személy közül alig egy ötödrész hallgattatott ki, és még mindig folytatják, Párist elfogatások által gyászba öltöztetni. Mikor fog ez a düh csillapulni? Ha a kormány ezen sajnos systemánál továbbra is megmarad, Párisnak több bajt fog okozni, mint a commune okozott. Hogy akarhatjuk, hogy az ügyek rendes kerékvágásba jöjjenek, hogy a munkások dolgaikhoz térjenek vissza és hogy az idegenek egy oly városba jöjjenek, mely ostromállapotban van és melyben senki sem biztos, hogy az éjet ágyában töltheti?

— Mint Münchenből irják, a király még mindig hasztalan keres embert, ki a külügyminiszteri tárcza elvállalására hajlandóságot mutatna. A szükség oly nagy, hogy Hennenberg-Dux grófhoz már másodszor intézte a kérdést, nem vállalná el Bray gróf nem épen kellemes örökségét. A válasz, hir szerint, ismét visszautasitó volt. Most ugy látszik, az egész miniszterium vissza akar lépni, mert azt hiszi, hogy ez esetben a cabinet ujjászervezése könnyebben lesz eszközölhető.

— Az algiri fölkelésre vonatkozólag a hirek egyre komolyabbak lesznek. A „Patrie“ az algiri helyezetet fölöttébb komolynak rajzolja. A fölkelésnek nincs ugyan eredményre való kilátása, de elpusztitja az egész országot, föléget mindent, s kiszámithatlan károkat okoz. A polgári lakosságnak nagy része a párisi commune elveit osztja, s a lapok egy része a forradalom, s a mellett izgat, hogy a hadsereg is desertióra birassék. A tartomány főkormányzója egy sürgönyt küldött Algir ezen szomoru helyezetére vonatkozólag a végrehajtó-hatalom fejéhez, melyben jelezte, hogy ha a katonai helyezet, segélycsapatok küldése által meg nem javittatik, beadja lemondását.

— A Herczegovinából jövő hirek szerint az ottani keresztény és török lakosság izgatottságát a porta ellen főleg röpiratok élesztik, melyekkel e tartomány ismeretlen kezek által elárasztatott. A török hatóságok állitása szerint e röpiratok jelentékeny részét Montenegróból csempészik be, hol a kormány e propaganda előmozditására külön nyomdát állitott föl.

Az valóban tény, hogy az ottani kormánynyomda, legujabban megnagyobbittatott, s a fejedelem parancsára Sundecsics egyszersmind két lapnak szerkesztője s irataiból könnyen kiolvashatni, hogy a szerb-illir birodalomhoz s a törökök elüzésének esméje iránt fanatikus lelkesedéssel viseltetik.

A román kérdésről s a fejedelmek találkozásáról

a félhivatalos „Pester Correspondenz“-ben a következő, mint látszik, kormány-körökből jövő nyilatkozatot találjuk:

A szomszédos Romániában beállott kellemetlen helyzet politikai köreink nyugalmát nem zavarhatta meg, bár e pillanatban még alig lehetne arról számot adni, hogy a zavaroknak az alsó Dunán milyen befejezésük lesz. A részben azonban, hogy a romániai s egyáltalán keleti eseményeknek mily hatása lesz Magyarországra, ma országunk politikai köreiben lényegesen nyugodtabban tekintenek a jövőbe, mint egy évvel ezelőtt, midőn a continens két hatalmas nemzete közötti háboruban az egész nyugat-európai államrendszer mintegy szétbomlani fenyegetődzött. Most azon érzés uralkodik általán, hogy a hatalmas, iránt unk barátságos érzületü német birodalomban az európai béke erős biztositékot bir s különösen Magyarország is a szükséges támaszt birja, hogy hivatását a keleten teljesitheti.

Körülbelől ez ama nézpont, melyből itt a két fejedelem küszöbön álló találkozását szemügyre venni szokták. Hogy e szempontból nézve, ezen esemény fölötte kedvező világitásban mutatkozik, magától érthető dolog. Természetesen a lapokban és magánkörökben sokat beszélnek arról, vajjon a monarchák találkozását tisztán az udvariasság tényének kell-e tekinteni vagy annak messzemenő politikai jelentőség tulajdonitandó. Magyarország közvéleménye azonban a két uralkodó találkozását mint monarchiánknak a hatalmas szomszéd államhoz való jó viszonyának zálogát mindenesetre őszinte örömmel üdvözli.

Ha ennek daczára két helybeli lapban a bizalmatlansággal határos oly aggály érzelme is kifejezésre talált, mintha a mostani jó barátságot ismét viszályteljes korszak követhetné, ugy ezek csak egyes egyének subjectiv nyilatkozatai s a figyelembe vételre annál kevésbbé tarthatnak

igényt, mert magában e lapok egész magatartásában, valamint az egyik lap főszerkesztőjének parlamenti enunciatióiban többszörös czáfolatra találtak. Különben azon körülmény, hogy valamenyi lap egyes czikkei s vezetőjének szóbeli nyilatkozatai közt flagrans ellenmondások fordulnak elő, uj bizonyitéka annak, mily merészség legalább nálunk, ha a sajtó egyes nyilatkozataiból a pártok vagy még a kormány politikájára is következtetéseket vonni akarnak.

A commune pere.

Hétfőn augusztus 7-én jelent meg a versaillesi harmadik haditörvényszék előtt a commune 17 fő embere. Ugyan e napon más három haditörvényszék is megkezdi müködését. A negyedik fog itélni Puteaux polgármestere felett, ki a commune harczában szintén részt vett. Itt következik a harmadik hadiszék előtt megjelent tizenhétnek névsora:

Ferré Theophil, 29 éves, született Párisban, számviteli hivatalnok; védője Angé ügyvéd.

Assy Adolf Alfons, erőmüvész, 30 éves, született Roubaixban; védője Bigot ügyvéd.

Urbain Raoul, növelde igazgatója, 42 éves, védője Roussel ügyvéd.

Billioray Alfréd Eduard, festész; védője Boyer ügyvéd.

Jourde Ferencz orvoskari hallgató, a commune pénzügyminisztere; védője Caraby ügyvéd.

Trinquet Lajos Sándor, czipész, védője Denis ügyvéd.

Champy Lajos Henrik, aranymives, védője Lachaud ügyvéd.

Régére Dominik, állatorvos, védője Dupont ügyvéd.

Lisbonne Miksa, szinész és volt szinigazgató, 34 éves, védője Haussmann ügyvéd.

Verdure Ágoston József, 46 éves, volt tanitó és pénztárnok: védője Manchon ügyvéd.

Rastoul Emil Pál Philemon, orvos, 36 éves; védője Renaud ügyvéd.

Grousset Paschal, iró, 27 éves, a communé külügyminisztere; védője De Sal ügyvéd.

Courbet Gusztáv, festész, 51 éves; védője Lachaud ügyvéd.

Lullier Károly, volt tengerésztiszt, 29 éves; védője Coulon ügyvéd.

Clément Victor, festő, 47 éves, védője Delzane ügyvéd.

Parent Ulysse, rajzmester, 40 éves; védője Joly ügyvéd.

Descamps Baptist, bronce-modellirozó, 32 éves; védője Thirons ügyvéd.

—

A vádlottak mindegyike ellen külön vádirat intéztetik. E vádiratok között kiváló érdekkel bir a Ferré elleni, melyben az arról vádoltatik, hogy ő adta ki a parancsot a pénzügyminiszterium palotájának fölgyujtására.

A Ferré Theophil elleni vádirat:

Ferrének igen rosz politikai élőélete van. Mielőtt a commune rendőri főnöke lett, több izben exaltált szónoklatai és a forradalom dicsőitése által tünt ki.

1868-ban a Baudin-féle tüntetés alkalmával beszédet tartott, melyet igy kezdett meg: „Éljen a köztársaság! Éljen a convent a tuileriákban és az ész a Notredameban!“

Politikai gyülekezetekben mindig hevessége és dühös beszédei által tünt ki. Szónoklatai mindig 1793. dicsőitésével végződtek. A blois-i perben feleletei kihágó féktelenségüek valának; insultálásai miatt őt a teremből kiutasitani kellett.

Alattunk a márcz. 18-ki forradalomban volt része és azon büntettek iránt megkérdeztetve, melyeket ő elkövetett vagy elősegitett, megtagadta a feleletet. Azt mondta, hogy az ő védelmi rendszere a hallgatás és hogy majd beszél, ha kell a nyilvános tárgyalásnál. Ő maga magát fogja védeni.

Mi mégis közöltük vele a főbb vádakat s azokat köztudomásu tényekre, a commune hivatalos irataira és sok párisi tanu vallomására alapitottuk, kik az emlékek lerombolására és a tuszok meggyilkolására vonatkozó körülményeket ismerik.

Márczius 18-án Ferré ellenszegült az elfogott republikánus gardisták elmenesztelésének, azután elment Chateau-Rougeba és ott Lecomte tábornok halálát sürgette és a mellett szavazott.

Márczius 26-kán a commune tagjává lett választva, s következő napon a közbiztonsági bizottmány tagjává neveztetett ki. Mint olyan Dereure, Clément, Vermorel és többekkel egy kiálltványt bocsátott ki, mely telve van a törvényes hatalom rágalmazásával és polgárháborura való felingerléssel.

Május 1-én a commune főügyészévé neveztetett ki, mi által könnyüvé voltak neki téve a befogatások és elitélések.

Ugyan e hó 14-én jelent meg a hivatalos lapban kineveztetése rendőrfőnökké. Raoul Rigault barátja lévén, ez őt a kevésbé megbizható Courent helyébe tette.

A vádlott ez állásában Páris majd valamenynyi lapjának elnyomását, és több addig fogságban tartott áldozat halálitéletét irta alá.

Mióta aztán elhagyta a preafecturát, a vádlottat Desserey tanu látta, midőn bizonyos Veyssetnek egy parancsot olvasott fel és néki azt mondta „Ott áll már a végrehajtó csapat, mely téged el fog vinni.“ Sauvage dandárnok később tanunak azt mondá, hogy azt az embert, miután főbe lövetett, a vizbe dobták.

Vergnus tanu látta, mikor Ferré a Veysset kivégzésével megbizott katonáknak öt-öt frankot osztogatott.

Ferry és Bacon tanuk hallották, hogy Ferré maga lőtte volna főbe Veysset-t, kit azután vizbe dobatott.

Broquand tanu azt vallja, hogy Ferré előtte igy nyilatkozott: „Főbe kell lőni tüstént valamenynyi sergeant de ville-t, valamennyi zsandárt és valamennyi imperialistát!“ Parancsára lövettek főbe a Depot-ban volt foglyok, köztük Valliat, kit Ferré különösen kiszemelt.

Ferré nem rettent vissza semmiféle eszköztől, hogy pártjavereségét megbosszulja. Tevékeny részt vett a gyujtogatásokban és az emlékek lerontásában. Május 24-én az ő közvetlen vezetése alatt gyujtatott fel a praefectura. Coffard tanunak ő ezt mondta: „tiz percz mulva itt minden lángban fog állani.“ Es ugy is történt.

Campagne asszony látta őt, mikor petroleumot öntött a praefectura falaira.

Nagyon természetes, hogy a rendőri praefectura főnökének érdekében állott véres müködéseinek számos nyomait, a levéltárt semmivé tenni.

Vádlott továbbá a következő sajátkezüleg irt parancsot adta ki:

„Lucáy polgár! Gyujtsa föl a pénzügyminiszteriumot és siessen hozzánk!“

A kézirás a szakértők által is Eerré-ének ismertetett föl.

Május 24-én — a tuszok kivégzése napján — Ferré polgári öltözetben, vörös övvel megjelent La Roquettte fogházban 100 nemzetőr élén és ezt mondta: „Polgárok! Tudjátok hányan vesztek el közülünk: Hatot vettek el tőlünk, mi most hatot közülük főbe lövünk.“ Voltier tanu látta, hogy aztán hat tusz — a párisi érsek és társai — levitetett az udvarba.

Vádlott továbbá májns 27-én szabadon bocsátotta a fogva tartott gonosztevőket, kik azután a commune foglyai lemészárlásához — ezek közt volt 66 zsandár — fogtak. A foglyok védték magukat, mire a gonosztevők visszavonultak és hogy cselbe fogják azokat, kiáltották:

„Éljen a sorhad!“ Surat, Bécaut és Honillon abbék áldozatai lettek ez árulásnak Ferré mind e gyilkolásoknak bünrészese. A csel általa hagyatott meg, mert ő adta ki az irásbeli panancsot, a tuszok kiengedésére. Ezen parancs következményei mutatják, hogy mily szándékból eredt az.

Táviratok.

Páris, aug. 9. A nemzetgyülésben Charenton tábornok hadseregszervezési javaslata sürgősnek jelentetett ki; e szerint a létszám — a segédcsapatok nélkül — 1.950,000 emberre rugna.

Flórencz, aug. 9. Egy rendelet behozza és szabályozza az egyévi önkéntes szolgálatot a hadseregnél.

Brüssel, aug. 9. Az „Independance“ jelenti, hogy cselszövények készülnek Thiersnek Aumale herczeg általi fölváltatása végett.

Páris, aug. 9. Pétervári tudósitások szerint a franczia követet a császár szivélyesen fogadta s Elsass és Lothringia elszakitása miatt sajnálatát fejezte ki és a porosz-orosz szövetség hirét megczáfolta.

Páris, aug. 9. A haditörvényszék ülésében az összes kihallgatott tanuk vallomásai Assyra és Ferrére nézve terhelők. Assy a kihallgatásnál bevallá részességét a márcz. 18-ki eseményekben. A nemzetőrség megtámadtatott, ezért joga volt magát védeni; ő a végrehajtott kivégeztetéseket a visszatorlás törvényének mondja; kijelenti, hogy a Vendome-oszlop ledöntésére szavazott, elismeri a fegyvergyártásban való részességét is. Ezután kihallgattattak az Assy elleni tanuk.

Legujabb.

Ujvidék, aug. 10. A „Srbski Narod“ a patriarchaválasztásnak a kormány által történt betiltása alkalmából a következőket mondja: Miután a 42 tagu többség elég szerénytelen volt a magyar kormányt ignorálni és merészkedett ő felsége parancsainak ellenszegülni és az állandó Odbort választani: azonnal fel kellett volna oszlatni a congressust. De igy a „Zsivio Stojkovich patriarcha“ jelszó alatt egyesült rendbontó-párt nemcsak belefogott a választás tényébe, sőt azt fáklyásmenettel meg is dicsőité, melyre Ujvidékből összecsődितettek minden inasgyereket. Az egész szerb nemzet kárhoztatja e tüntetést éspedig annál is inkább, mert az Stojkovics patriarchatusi helynök tudtával és beleegyezésével történik, és nemcsak a kormány, hanem ő felsége parancsai ellen is van intézve. A többség nem áll a törvény alápján, hanem a forradalom terére lépett. Ugyan e lap dicséri Pauler miniszter eljárását és kiemeli Angelics archimandrit a loyalis magatartását. — A „Zastava“ irja, hogy a 42 tagu többség a congressust már aug. 5-én politikai testületnek nyilvánitá és megalakitá az Odbort, mely a szerb vajdaság helyreállitásának módozatait megállapitsa.

München, aug. 10. Állitják, hogy Hegnenberg-Dux gróf elfogadta a külügyminiszteri tárczát. A kinevezés közel várható.

London, aug. 10. Vasárnap a Hydeparkban nagy meeting tartatik, mely tiltakozni készül a dublini Phönix-parkban tartatni szándékolt meeting betiltása ellen. — Walter Scott 100 éves születésnapját egész Skótiában nagy ünnepélyességgel fogják megülni.

Páris, aug. 10. Hir szerint a nemzetgyülésben holnap a következő inditványt fokják benyujtani: A rend megszilárditása s az ügyek menetének feléledésére szükséges, hogy Thiers felhatalmazása a köztársaság elnöki czimével 3 évre meghosszabbittassék. Ha a nemzetgyülés ezen idő lefolyása előtt eloszlatnék, Thiers köteles felhatalmazását egy uj nemzetgyülés kezeibe letenni.

Berlin, aug. 10. Pouyer-Quertier akarja, hogy Németország elfogadja a f. hó 25-ére igért fél milliárdot november és deczemberre szóló váltókban és csak 50 millió franc fizettetnék készpénzben. Az ajánlat valószinüleg el fog fogadtatni.

Bécs, aug. 10. A „N. fr. Pr.“ egy római sürgönye jelenti: Sella pénzügyminiszter a kamara ujbóli megnyitása alkalmával az államkincstár állásáról exposét terjeszt elő és az 1872-ki hiány fedezésére az államjövedelmeknek 100 millióval való emelését fogja javaslatba hozni, ami a már fennálló adók emelése és uj adók behozása által eszközöltetnék. — Az olasz csapatoknak Rómába való bevonulása évfordulóján nagy ünnepélyességek fognak tartatni. A rendező bizottság már megalakult.

Páris, aug. 9. este. A haditörvényszék ülése. Egy ügyvéd követeli több eredeti okmány felmutatását, melyek csak fényképi másolatokkal pótoltattak. Az azután kihallgatott tanuk vallomást tesznek a la roquettei börtönben történtekről. Egy tanu látta a vádlott Ferrét, a mint elitélt gonosztevőket szabadon bocsátott és fegyvert adott kezükbe Abbé Pernyi hitküldér, ki szintén a la roquettei kezesek között volt, kijelenté, hogy ő 25 évig élt vadak között, de soha oly iszonyatos dolgokat nem látott, mint a communebeliek tettek.

Egy más tanu, ki felügyelő volt a la roquettei fogházban, kijelenti, hogy ő Ferrét a kezessek kivégeztetése idején a fogházban látta. Dr. Puymoyen, az ifju fegyenczek igazgatója, a lázadók által elkövetett több rendbeli kegyetlenséget beszél el. A La Roquette-ben felállitott haditörvényszék 17 éves fiukból állott. Français, a la roquettei fogház igazgatója, konstatálja, hogy Ferré máj. 27-én a fogházba jött.

A haditörvényszék áttér Assy kihallgatására. Assy elismeri, hogy résztvett a márcz 18-ki eseményekben. Mondja, hogy a nemzetőrség megtámadván, jogosan védte magát. A commune által elrendelt kivégeztetésekre nézve azt mondja, hogy ez a visszatorlás törvénye volt. Elnök megjegyzi, hogy ez „a vadak törvénye,“ de nem franczia törvény. Asssy elismeri, hogy a Vendome-oszlop lerombolására szavazott. Elismeri a szerepet, melyet a fegyverek s a lőszer-gyártásánál játszott s egyáltalán sok önhittséggel beszél. Erre következnek a tanuvallomások Assy ellen.

Ujdonságok.

* A ágris-almási szőllő-hegyeken f. hó 8-dikán d. u. 4—5 óra közt pusztitott galambtojás-nagyságu sürü jég az ez évi termést tökéletesen elverte.

— A képzőmüvészeti-társulat által nálunk rendezendő képkiállitásra szánt képek (70 drb.) már megérkeztek és az orvosok és természetvizsgálók nagygyülésének ideje alatt, az uj megyeház termében fognak közszemlére kitétetni.

— Az első erdélyi vasuttársaság igazgatósága, a magyar orvosok és természetvizsgálók idei Aradon tartandó nagygyülése intéző-választmányát értesité, miszerint az ezen nagygyülésen résztvevőknek a programmba felvett dévai és petrozsényi kirándulás eszközölhetése végett, egy különvonatot dijtalanul bocsát rendelkezésére.

* A tiszavidéki vasuton a folyó évi augusztus hó 20-án Buda-Pesten tartandó Szent István ünnepély alkalmából, ugyane hó 19-én II. és III. osztályban utazók felvétele mellett Nyiregyháza, Debreczen, Nagyvárad és Aradról, Czegléden át Pestre mérsékelt menet-árral, (Aradról Pestre és vissza II. hely 11 frt 14 kr. III. hely 7 frt 40 kr.) kéjvonatok fognak közlekedni, melyek utazókat a közbeeső állomásokon is vesznek fel. Indulás Aradról aug. hó 19-én, 4 óra 14 percz délután. Érkezés Pestre aug. hó 20-án, 4 óra 14 percz reggel. A visszamenet bezárólag 1871-ki aug. hó 26-ig bármely személy-vonattal (gyorsvonatokat kivéve) történhet.

TÁRCZA.

Communismus és positivismus.

A londoni "Pall-Mall-Gazette“ legközelebbi számában eme figyelemre méltó sorokat közli Harrison Frigyes jeles angol socialista tollából:

A közelebb lezajlott párisi nagy krisis minden esetre constatálta, ha nem is oldotta meg teljesen a socialis kérdést. És miben is áll voltaképen e problema? Röviden abban, hogy a vagyon feltalálta azon gépezetet, mely által a közmunka legfőbb, sőt számos esetben összes eredménye sajátjává válik. Tizezer bányász fárad pl. áldozva életét is, mig tiz főnök kölcsönzi számukra pénzét és tapasztalatát, s legtöbb esetben csak az előbbit. És egy nemzedék alatt a tiz főnök roppant vagyont halmoz össze, a tiz ezer munkás pedig sirban vagy dologházban rothad; pedig eme tiz ezer munkás legalább is époly szükséges volt a nagy munkához, mint a tiz főnök. De mi több, a tiz tőkepénzes gyakorlatilag törvényhozó, közigazgatási hivatalnok és kormány is egyszersmind; az ifjuság tanitói, a különböző hitvallásu papok mindnyájan az ő kreaturáik. Gyakorlatilag ők hozzák és ők értelmezik a törvényt — az ország, a közvélemény s az isten törvényét; ők urai az összes társadalmi erőknek.

A moralisták és economisták egy eme tőkepénzek érdekeinek megfelelő hitet találtak fel oly tant, amelyben ez emberek mostanság egyedül hisznek, hogy t. i. az emberiség üdvét az önzés utjának tántorithatlan követése nagy mérvben előmozditja. És valóban az ember egyedüli kötelessége a versenyzés. Igy történik, hogy az egész társadalmi erő legalább is tiz ezer uton azoknak előnyére van irányitva, a kik különben is vagyonosak. Ezek szokásból, öntudatlanul, sőt gyakorta némi vallásos kötelességi érzetből saját czéljaikra használják fel a társadalmi gépezetet. Angliában, ez istentől áldott országban, mig a földbirtokosok egyedüli gondja ujabb és ujabb élvezetek fölhajhászásában áll, a parasztság mint igavonó barom és mint hitvány eb árokban hal el; mig a dusgazdag kalmárok peerségért udvarolnak, több ezer hajós rodhadt hajóban tengerre édesgetve nyomoruan vesz el; mig a bányatulajdonosok paralysálhatják magát a törvényhozást is, számtalan emberélet esik áldozatul a bányákban.

Ezzel ellentétben az európai józanul gondolkozó munkások a következőkben találnának orvoslást e társadalmi rákfene ellen. Az összes társadalmi erő, melyet — ugymondanak — eddig a tőke saját érdekében igazgatott, munkások által a munkás osztály előnyére vezetendő.

A törvényt nem oly módon kell jövőben alkotni és alkalmazni, hogy a munkás alárendelt helyzetben maradjon az iparversenynél: az államhatalomnak semlegesiteni és megszoritani kell a tőke önző visszaéléseit. Szerintök a termő földeket az államnak okvetlenül vissza kell vennie s az egész communitás előnyére forditva, socialis és nem tulajdonjogi alapokon bérbeadni; végül pedig a tőke teljes lételét és a communitás életrendjét socialis hatóság akaratának kell alá rendelni.

Ez azon tan, mely egy más alakban a czivilisált Európa munkásosztályainál átalánosan el van fogadva s valóságos vallásos credot képez. Lehet-e kétkednünk e tan hatályosságában, ha azt az ellentétes credo tudvalevőleg corrumpáló hatásával összehasonlitjuk?

A tőke azon vágyakodása, hogy minden neki tetsző módon gazdaságot halmozzon rakásra s azt ismét kedve szerint pazarolja el, annyira alá való, mig a munkás azon törekvése, hogy neki is része legyen a munkája gyümölcsében oly máltányos, miszerint e kérdés mikénti végleges megoldása iránt kétségben nem lehetünk. És minthogy a társadalmi kérdéssel egy napon ugy is mindnyájunknak szembe kell néznünk: ideje, hogy komoly fők valamely más megoldási módról gondolkozzanak.

A communismus függeszti rájok mereven tekintetét. Bármit mondjanak is a journolisták, egyetlen józan ember sem fogja hinni, hogy azon 200 ezer ember, kik a commune mellett szavaztak, banditák és emberi alakot öltött ördögök lettek volna. A kik pedig ily dolgokat is elhisznek, azokkal nem lehet politikai kérdésekről vitatkozni. A párisi communenek nagy czélja volt s nagy emberek álottak élén. Minden egyes ember helyére, ki a torlaszok mellett elesett, tiz fog a jövőben feltámadni. Milliére haldoklása közben hallatott végkiáltása „Éljen az emberiség!“ nem fog felelet nélkül maradni. Delscluse csontjait megégethették oltott mészben, de szelleme élni fog örökre. Neki és követőinek határozott czéljok volt; megesküdtek, hogy a „munkás kiaknázásának“ meg kell szünni, s ez be is fog következni.

A munkások még nincsenek teljesen tisztában a követendő módokkal, czéljok azonban határozottan áll, s ez nem egyéb mint a communismus. Erre nézve esak egy alternavita lehet — a positivismus felelete. A positivismus egy értelemben rokon a communismussal, mert készséggel magáévá teszi emennek a társadalmi ujjászervezés szükségességébenvetett hitét; más értelemben azonban egészen ellenkezője a communismusnak, mert magasztalja inkább, mintsem lerombolni törekednék az egyesek kezében levő vagyon uralmát. A positivismus azt tanitja, hogy a társadalom legfontosabb érdekeire nézve szerfölött előnyös a tőkék összehalmozódása s az egyének szabad ellenörzésének eme tőkékre való bizása. Azt tanitja, hogy a szolgai élet méltósága, az erkölcsi és értelmi erély szükségképen megköveteli, hogy legyen egy külön tőkepénzes osztály. Kimutatja, hogy a társadalmi élet legfontosabb teendője és a jellem legnemesebb hatalma megszünnék létezni okvetlenül, ha nem állana fenn a tőke szabad ellenőrzése. Szóval ugy tekinti a tőkét egyszerüen, mint hatalmat és e hatalom bölcs használását mint az ember legnemesebb functióját, és a hatalom bizalomteljes tiszteletét, mint a legnemesebb emberi ösztönt.

De ha azt erősiti is a positivismus, hogy a communismus minden tekintetben elsatnyitja és eltörpiti az emberi természetet, a midőn a magánvagyonnal rokon nemes érzés kiapadhatlan forrásait kiapasztja: más részt ép oly erősen hangoztatja, mint maga a communismus, hogy a magánvagyon az ez idő szerint önálló feltételek mellett tovább fenn nem állhat.

A positivismus egy egész életen keresztül folytattatott oktatás mellett megtanitaná a különböző rendü és rangu munkásokat arra, hogy bizzanak a tőke tulajdonosaiban és segitsék őket, valamint a tőkepénzeseket is, hogy ugy tekintsék önmagukat, mint a szabad communitás főnökeit. Oda birná a gazdagot, hogy bizzék saját segédforrásaiban s felhivná őket, használják fel egész felelősségöket s rendezzék aként be a közös ipart, miszerint minél csekélyebb szerencsétlenség és szenvedés érje a dolgozó communistákat.

Ily képet nyujtana a nem eltörölt, de erkölcsössé tett, nem darabokra tépett, de uj tevékenységre ébresztett tőke, melyet nem nyomnak a törvény békói, de mely erősen áll közhasznu feladatának nemes öntudatában. Ezekután tehát bátran kimondhatjuk, miszerint mind a communismusnak, mind a positivismusnak van jövője, mig a jelen status quo-nak egyátalában nincsen. Az alternativa nem lehet más, mint communismus és positivismus.

— Uj-Aradon tegnap halt el egy egyén, kit 9 hónappal ezelőtt veszett eb harapott meg; A viziszony tegnapelőtt ütött ki rajta, s egy nap alatt e borzasztó betegség áldozatául esett.

— A Dáni Ferencz főispánnak holnap tartandó beigtatási ünnepélyére a közgyülés részéről megválasztott tisztelgő küldöttség, ma indul el Szegedre. Ugyane küldöttség gr. Ráday Gedeon kir. biztosnak a diszpolgári oklevelet fogja átnyujtani.

— Az ifjusági dalkörnek ma este leend már több izben elmaradt dalestélye, az aranakert helyiségében. Azon esetre, ha ma, talán a roszidő miatt a dalestély ismét el maradna, az holnap vasárnap, ha másként nem lehet, a vendéglő nagy-termében is, mindenesetre meg fog tartatni.

— Ilenczfalváról, aug. 5-ről irják nekünk: Eltekintve attól, hogy csaknem egész Erdélyben, de főleg Marosszék abódijárásában s a vele határos székek és megyékben is ez idén semminemü gazdasági terményt nem lehet csak kielégitőnek is mondani, az e fölötti szomoruságot, mondhatni aggodalmat a legmagasabb fokra emelte a folyó hó 5-én, d. u. 5 órakor falvánkat s a szomszédos mintegy 9—10 falut ért szomoru elemi csapás; ugyanis itt s Lukafalván, küküllőmegyei Ujfalu, Kis- és Nagy-Teremi, s ismét marosszéki K.-Szent-Miklós, Fintaháza, Somosd, Csiba, Karácsonfalva stb. falu határait oly iszonyu jégeső érte, melyhez hasonlót a ledöregebb emberek sem tudnak csak hallomásból sem. A törökbuza (kukoricza) most hányta a csövét s ezt egészen kocsányig, a káposztát, dohányt, babot, kendert, lent, s minden a földszine fölé emelkedő növényt egészen tönkre verte, kivált jókora pászmákon, ököl s félökül-nagyságu, elején vizes eső nélkül, rettentő szélviharral jött jég. A szőllő megsemmisitve, a meglehetősen biztatott gyümölcs mind földre verve a jég közt hever, mely nemcsak a gyümölcsöt, s fák levelét verte egészen le, de igen sok fáknak gyöngébb ágait is, és számtalan apró házi állatot ölt meg. Ez ideig még (este 8 óra) emberáldozatról nem értesültünk. 5-től 7 óráig folyvást hullt a jég utóbb apróbb, de oly nagy mennyiségben, hogy jelenleg a lapos helyen 4 hüvelyknyi, a fedélzetes épületek előtt vagy mögött egy lábnyi magasságu is a jég. — A gyöngébb zsindely- és cserépfedélzeteket is szerfölött megrongálta. — Valóban nagyon helyesen tennék a lapok, ha fáradságot vennének maguknak, s időközönkint felvilágositanák a népet a jégesők eredete s okairól; mert itt oly iszonyu a fogalom ezekfelől, hogy a nép egyik része egyenesen Isten kezét, mig másika az ördögmüvét véli látni a kés, szeg, kereszt, pénz, koporsó, villa, gereblye stb. alaku jegek hullásában s mindeniket egy intő jelnek tekinti babonás képzelgésében. Szintén hálás eredményü fáradozás lenne a népet a jégbiztositás módozataiba is beavatni, mert ennyi tönkrejutott termelő gazda közül aligha 6—8 volt biztositva, s az is csak egyik, másik téves utasitásra téve azt, azt sem tudja hogy minő reménye lehet a biztositási czim után.

*Borzasztó mennyköhullás. A „Herm. Ztg.“ irja: Aug. 5-én d. e. 11—12 óra közt borzasztó vihar dühöngött N.-Szeben felett. A villám három helyen lecsapott. Egyik a szerkesztőség melletti ház kéménye mellett több lábnyira leverte a fedélzetet s a falon, a vizcsatorna mellett tört a padozat alá. Egy másik villanysugár a Bachner-féle szeszgyár lisztraktárában gyujtott, de hamar elolták a tüzet; a harmadik menykő a kénsavgyárba látogatott be, de nem sok kárt okozott. Az ágostaiak templomának nagy tornyára is lecsapott a mennykő, hanem itt a villámfogó sodronyára akadt. A nagy piaczon egy fiatal embernek kezéből kihullott a nyitott esőernyő, a mellette lecsapot villám szele érinté karják. Az indóház kovács mühelye előtt ugyan délelőtt egy várandós asszonyt ért halálosan, ki ép ebédet vitt a mühelyben dolgozó férjének; 10 percz alatt 12 mennykőcsapást lehetett észlelni.

*Akinek három kedvese van. Tegnapelőtt hajnalban indult el Pestről a brucki táborba a Mecklenburg-Schwerin ezred. Mivel ez ezred többé nem is tér vissza Pestre, nagyon természetes, hogy a katonák ismerősei, a szobalányok, szakácsnék és dajkák tömegesen megjelentek, hogy érzékeny bucsut vegyenek szeretőiktől. Ez alkalommal mulatságos jelenet adta elő magát. Egy derék lengyel katona nem kevesebb mint három konyhahölgynek esküdött szerelmet, örök hüséget, a nélkül, hogy ezek egyike a másikról tudott volna. A három nő mind érzékeny bucsut akart venni a derék lengyeltől, de mennyire megvoltak lepetve, midőn látták, hogy a hütlen hármat szeretett. A három megcsalt nő erre váltakozva hol szemrehányást csináltak a hütlen szeretőnek, hol összevesztek egymással. A botrány oly nagy volt, hogy a nőszemélyeket el kelle vezettetni; de ekkor megálltak a laktanya kapuja előtt, várva a hütlen kivonulását. A zászlóaljparancsnok azonban a botrány elkerülése végett jónak látta a katonát egy időre felismerhetlenné tenni. A katonának hamarjában fel kelle áldoznia teljszakállát s igy a kapunál leskelődő nőszemélyek által fel nem ismerve, szerencsésen megmenekült szemrehányásaiktól.

*A részegség elfojtására Párisban bizottság alakult, melynek elnöke Laboulaye, titkára pedig Desjardins. Erre nézve tájékozásul Dickens elvére utalja a Figaro a bizottságot, mint a mely szerint könnyebben lesz megállapitható, hol kezdődik a részegeskedés, s hol éri el végső határát a mértékletes józanságnak, legfelebb csak azt kel kiszámitani, mily arányban áll a franczia agy az angolhoz. Dickens ugyanis egy helyütt azt mondja a pálinkáról: az első pohárnál a jó kedv az agyba száll fel, a másiknál leül, a harmadiknál megharagszik, a negyediknél összekezdi zuzni a butorokat.

*Széchenyi Ödön gr. ismét oly hasznos vállalatot létesitett, melylyel különösen hazánkban, hol évenkint oly számos község részben tüz által való teljes elhamvadásáról, anynyi ezer család koldusbotra juttatásáról olvasunk, nem eléggé ajánlhatunk a megyei városi és községi elöljáróságok figyelmébe. Országos központi tüzoltósági irodát nyitott, t. i. Follmann Alajos a budapesti önkéntes tüzoltócsapat parancsnoka és Krause Waldemar a tüzőrség aligazgatója társaságában tüzoltószerek beszerzésének közvetitésére. A nevezettek összeköttetésbe helyezék magukat a bel- és külföld első gyáraival, mi által a megrendeléseknek jót állás és gyári árak mellett képesek eleget tenni és fecskendőket megrendelésekre mindig készletben is tartanak. Levelek és megkeresések Pestre a belvárosi plébánia épületi központi tüzőrséghez intézendők.

*Magyar zenekar Odessában. Odessában jelenleg egy magyar zenekar időz. Az „Odeszky Vjesztnyik“ nagy dicsérettel szól felőle, magasztalja a zenészek tehetségeit, s a játék összhangzatos müvészeti szabadságát. Az előadott magyar nemzeti zene-darabok elragadták az orosz közönséget, melynek viharos kivánságára minden darabot ismételni kellett. Az „Odeszky Vjeszt.“ főképen azon csodálkozik, hogy ezen zenekar egy nap délelőtt Gaz orosz zeneszerzőtől egy egészen uj orosz eredeti zenemüvet kapott betanulás végett, s ugyan az nap este már nyilvánosan hangjegyek nélkül nagyszerü hatás mellett játszotta azt végig. Sajnáljuk, hogy az orosz lap nem közli a derék zenekar nevét.

*Regénytárgy. Ez év jul. 27-én éjjel razziat tartott a pesti kapitányság, mely alkalommal egy Miszlin Ágnes nevü állitólagos 24 éves napszámosnő elfogatott, mivel nem volt igazolványa. Az erre következő kihallgatáskor a nő önként bevallá, hogy jun. 1-én kedvesével, Mayer Jánossal (szabadságos katona, állitólag magyarországi illetőségü, harminczegy éves, magas, fekete haju, beszél magyarul, németül, tótul,) Bécsből Pestre gyalog vándorolt le. Jun. 5-dién a d. e. órákban Pozsonyban a liget egy elhagyott helyén letelepedett kedvesével, hogy megpihenjenek. Ekkor egy valami 24 éves, előkelő szép hölgy lépett hozzájuk, s németül azt kérdi tőlük, nem lennének-e hajlandók egy 3 éves fiu gyermeket ápolásuk alá venni? — ha igen, akkor a szükséges ruházaton kivül nyolczvan forintot ad nekik évenként. — Miszlin Ágnes azt válaszolá, hogy napszámmal kénytelen keresni kenyerét, de a nő azt felelte, hogy az nem tesz semmit. Megegyeztek tehát, hogy délután ugyanott a helyen találkoznak, akkor a gyermek átadatik. Négy óra felé a nő csakugyan megjelent egy öreges, magyar öltözetü alacsony termetü nő kiséretében, kinek egy fehér vánkosba takart gyermek feküdt karján. A gyermek és a 80 forint átadatott egy kosár ruhával s egy czédulával, melyre egy név volt felirva. A nő eltávozásakor biztositá Miszlin Ágnest, hogy egy év mulva ismét fölkeresi s átadja neki a második évre szóló pénzt. A nő eltávozván, a leány letette a pénzt és névjegyet a ruhás kosárba, meghagyta kedvesének, hogy vigyázzon rá, ő pedig lefeküdt aludni. Két órát alhatott, s mire fölébredt, nagy rémületére ott találta ugyan még a gyermeket, de sem kedvesét, sem a ruháskosarat a benne valóval. Befutott a városba, kereste kedvesét, de sikertelenül. Komárom felé ment tehát, s hogy magát s gyermekét fenntarthassa, utközben eladogatta, ami kevés ruhája volt. Mindenéből kipusztulva jutott el Komáromba, itt sem találta meg kedvesét s a kétségbeeséshez közel indult meg Pest felé. Már két órányi távolságban volt Komáromtól, mikor vigasztalhatlan helyzetét át gondolva, a meredek partról a Dunába vetette a gyermeket, mely rögtön el is merült. Pesten sem találta fel, a kit keresett s a legelhagyatottabb helyzetben fogták el. — Eddig közölték volt a lapok is e történetet. Most a pesti kapitányság a pozsonyiak jelentést tett, mely utóbbi rögtön nyomozni kezdte a Ferencznek keresztelt gyermek szülőit. A bizonyos nyom egy E. B. nevü hajadonhoz vezetett, ki egy évek óta Pozsonyban tartozkodó külföldi házaspárnak 17 éves leánya. Egy K . . . r F. nevü kereskedővel benső viszonyban élt, melynek a fennebbi gyermek lett gyümölcse. A szülék vallomása ellentmondó ugyan némileg, de a jelek mind arra mutatnak, hogy e nő gyermeke s a Miszlin Ágnesnek átadatott gyermek ugyanegy.

Felhivás.

A természetvizsgálók ez évi nagygyülése rendezésére alakult központi bizottság tagjai felkéretnek a mai augusztus 12-ikén egy felette fontos tárgy elintézése végett, tartandó rendkivüli gyülésre minél számosabban megjelenni.

Az elnökség.

Értesités.

A megyebizottságilag felterjesztett, és a nagymltgu m. k. belügyminiszterium f. évi julius hó 22-én 17056. szám alatt kelt intézménye kapcsában visszaküldött legtöbb adót fizetők névjegyzékének, az 1870-ik évi 42. t. cz. 91. §-sa értelmében leendő helyesbitése; a megállapitott szolgabirói kerületeknek az időközben megváltoztatott járásbirósági székhelyekhez leendő alkalmazhatása; a megyeterületének az igazságügyminiszterileg már megállapitott járásbiróságok között leendő beosztása iránti javaslattétel, valamint a katonaságnak szabályszerü és együttesebb elhelyezése czéljából a megyeterületén épitendő laktanyák felállitását tárgyazó m. királyi honvédelmi miniszteri körintézvénynek tárgyalása tekintetéből szükségessé vált rendkivüli közgyülést ma augusztus hó 12-ik napjának d. e. 10 órájára ezennel egybehivom.

Arad, 1871. augusztus hó 1-jén.

Nagy Sándor,
alispán.

Beküldetett.

Az aradi ipar és népbank (irodai helyisége főtér, városház utcza sarkán) a

takaréktári betételeket

tekintetnélkül, azoknak összegére vagy felmondási idejére

6 (hat) százalékkal

kamatoztatja.

Elfogad továbbá **betételeket folyó számlára** előnyös feltételek és lehető **legrövidebb felmondási idő** mellett.

Leszámitol naponta piaczi váltókat és telepitvényeket, leszállitott kamatláb mellett.

Érczpénzek és értékpapirok vásárlása és eladása, mérsékelt dij mellett eszközöltetik, ugyszintén minden tőzsdei üzlet pontosan és jutányosan teljesittetik.

Az intézet **hiteltulajdonosi-egyletébe** való bejelentések naponta elfogadtatnak.

Közgazdászat.

A Ferencz-csatorna.

Lapunkban volt emlitve, hogy a Ferencz-csatornának ünnepélyes átadatása a mult héten megtörtént. Helyén látjuk, hogy jelenleg e csatornával közelebbről is foglalkozzunk, miután ez oly közlekedési vonal, mely hazánk szempontjából mindenesetre nagy jelentőségü.

A csatorna Bácsmegyében halad végig és a Dunát a Tiszával összeköti; Monostorszegnél kezdődött és Tiszaföldvárnál végződött. Hossza 14 és fél mértföldnyi. Ezen csatorna következtében a hajókázás a Duna és a Tisza közt 47 mértfölddel rövidittetett meg, nem is tekintve azon előnyöket, melyek a csatorna épitkezése következtében Bácsmegyében előhozattak, s melyek azonnal szembetünnek, ha tekintetbe vesszük, hogy jelenleg a csatorna mentében egyik viruló helység a másikat éri.

E csatorna még a mult század végén terveltetett. Kis testvérek voltak azok, kik a Dunának a Tiszával leendő összeköttetését e helyütt czélszerünek és jövedelmezőnek tüntették föl és egy részvénytársulat alakitásán fáradoztak, mely társaság a csatornának épitését és üzletét szándékba vette. A társaság tagjai csupa előkelő főur volt, jelesen herczeg Eszterházy, herczeg Ditrichstein, herczeg Kinszky, herczeg Lichtenstein, gr. Apponyi, gróf Aspermont, gr. Batthiányi stb. szerepeltek az alapitók közt.

A csatorna épitése 1793-ban kezdődött meg és 1801-ben fejeztetett be. Ez idő alatt az épitkezés 3 millió forintba került s azonkivül a csatorna mellett elterülő épületek még 200 ezer forintot vettek igénybe. Pedig a csatornánál felhasználták a természet által nyujtott előnyöket és csak a legszükségesebb ásatások foganatositattak. Ugyanis a csatorna árka csak O-Verbászig ásatott ki, összesen tehát 8 és fél mértföld, O-Verbásztól kezdve a Tiszáig egy ott elterülő mocsár az u. n. Feketemocsár használtatott föl, s ennek feneke tisztittatott ki, illetőleg tétetett hajókázhatóvá.

Az igy elkészült csatornának rendes szélessége felül 10 öl, a viztükrénél 8 öl; e szélesség a zsilipeknél mindenütt rendesen szélesebb éspedig sokkal szélesebb. A csatorna mélysége 4 láb, sőt nagy vizkor 6 láb. A viz esése a Dunától a Tiszáig 31 láb; ez esés pedig öt zsilip által eszközöltetik, illetőleg az esés öt zsilipre van beosztva. A zsilipek közül egy a Dunánál, egy a Tiszánál, egy Sztapárnál, egy Verbásznál és egy Sz.-Tamásnál van elhelyezve. A csatornán rendesen 3—6000 mázsás hajók járhatnak, sőt nagy viznél 8—10 ezer mázsás hajók is járnak.

Ujabb időben e csatornánál igen sok és pedig nagyszerü épitkezések és kijavitások történtek. A kamara-zsilepek ugyanis mind Monostorszegnél, mind Földvárnál eredetileg igen magasra rakattak, tehát mind a bejáratnál, mind a kijáratnál elhibázott rendszer alkalmaztatott, mert mihelyt kis viz volt a Dunán vagy a Tiszán, akkor a hajók már nem közlekedhettek, azaz sem a Dunából ki, sem a Tiszába be nem mehettek. A társulat, mely a csatornát kezelte, csakhamar elhanyagolni kezdte azt, jelesen a rajta levő épitkezésekkel, a hidakkal és zsilipekkel nem sokat gondolt. Ehhez járult még egy természeti körülmény is, mely a csatorna jelentőségét igen nagy veszélylyel fenyegette.

1825 óta ugyanis a Duna Monostorszegnél más fordulatot vett, ugy hogy azon kanyarodás, mely a csatorna fejét képezte, eliszaposodott és igy a csatorna tulajdonképi czéljától, a Duna és a Tisza összeköttetésétől egészen elesett. A hajózás ily viszonyok mellett nem igen fejlődhetett ki a csatornán.

1845-ben az állam vette át a társaságtól a csatornát. Ha csak vesztességeket nem akart továbbra is e vállalatnál tapasztalni, ugy gondoskodnia kellett arról, hogy a csatorna ismét hajókázható állapotba hozattassék; s ennélfogva mindjárt a nevezett év őszén elkezdődtek a tisztitási és kotrozási munkálatok az egész csatorna hosszában; a munkálatok azonban később ismét elhanyagoltattak és csak 1852. óta látott maga a kormány is nagyobb erélylyel a munkálatokhoz.

Legnagyobb hiány mutatkozott, mint már emlitettük Monostorszegnél a főzsilip eliszaposodása következtében. Itt gyökeresen kellett segiteni a bajon. A zsilip ennélfogva Battinára tétetett át s ide helyeztetett egyuttal a csatorna torkolata; a csatornát ezen áthelyezésnél fogva 5330 öllel megkellett hosszabbitani, és ez alkalommal egyszersmint a csatorna Bezdánon át is vezettetett.

Az áthelyezés Monostorszegről Battinára azért nagy jelentőségü, mert e pontnak kiválasztása igen sikerült. A Duna ugyanis itt Battinánál a jobb oldalon egy hegyfokba ütközik, mely korlátot szab a meder változtatásra s igy azon eshetőség, mely a monostorszegi torkolatnál előfordult, most már nehezen lesz tapasztalható. Továbbá ugyancsak a csatorna torkolatánál egy nagyszerü zsilip épittetett éspedig betonból.

E zsilip egész Európában első ilynemü nagyobbszerü épitkezés és Mihálik János akkori épitészeti felügyelő vezetése és terve mellett készült 4855—1856. években. E zsilip egy medenczét képez, melynek feneke 7 láb vastag és egész hossza 400 láb; a zsilip a csatorna kikötőjével, mely nyolcz anyahajó befogadására elég tágas és az emlitett két évben készült 110 láb hosszu és iv alakjában nyiló két fal által van összekötve. A zsilip hajókamarája 225 láb hosszu, melyet egy kapu két részre oszt. A kapuban két nyilás van, az egyik nyilás 129 láb hosszu és 34 láb széles, a másik 96 láb hosszu és 31 láb széles. A zsilip talpa 8 láb mély, falazata 28 láb magas; a kapu körének nyilása 30 láb széles. A zsilip a Dunával két szintén betonból épült kőpart által köttetik össze; a kőpartok 234 láb hosszuak és 28 láb magasak, azonkivül 72 láb széles előépitményhez füződik a két kőpart.

E nagyszerü zsilip ő felsége tiszteletére Ferencz József zsilipnek neveztetett el és 800 ezer forintba került. A zsilip 1856. julius 27-kén nyittatott meg nagy ünnepélyességgel. Az egész egy 380 láb hosszu, 58 láb széles és 36 láb magas kőtömeg, melynek tartalma 1400 köblábnyi, a melléképületek tömege 600 köblábot tesz. A zsilip szikla keménységü és eddigelé még semminemü javitás sem volt szükséges s igy Mihálik tervezete sikeresnek és czélszerünek bizonyult be.

A kormány évenkint tetemes összegeket költött anélkül, hogy a csatorna többi részei kellően kitisztittattak volna, igy állt az ügy, midőn a mult évben az 1870. XXXIV. törvényczikknél fogva a kormány lemondva a Ferencz-csatorna kezeléséről, azt üzlet és használat végett 75 évre Türr tbk. és érdektársainak átengedte.

A csatorna ugyanis oly feltétel alatt adatott át az engedményeseknek, hogy tartoznak 4 év alatt:

a) először is a Ferencz-csatornát átalában kijavitani;

b) tovább Bajától Bezdánig a Duna keleti ágán át egy tápcsatornát vonni;

c) végre Kis-Sztapártól Ujvidékig a Ferencz-csatornából a Dunába egy 6 és fél mfld hosszu uj hajózási és öntözési csatornát vonni; mindezért 75 évre 20 évi adómentességgel használatra nyervén a mai Ferencz-csatornát, minden instructióval és a hozzá tartozó 446 holdnyi szántóföldek és rétekkel együtt, egyszersmind államsegélyképen az összes épitési költség egy ötödét, az államkincstár vállalkozván részvényekért előlegezni.

Az összes épitési költség 10 045,00 forintra van előirányozva, a csatorna fenntartási költségei az eddigi költségekhez arányositva, a most sokkal meghoszszabbitott vonalon 172.000 forint.

A kérdés már most az, ki fogja-e a csatorna ez összegeket jövedelmezni?

Ezelőtt 30 évvel, midőn Magyarország összes gabnakivitele nyugat és észak felé alig haladta meg az 5 millió mászát, abból 2 és fés millió m.-szállittatott a Ferencz-csatornán át a Tiszából a Dunába. Sőt még azután is, a mint az átvitel szállitás megszünvén, a forgalom csak a közbeeső helyekre szoritkozott, 1869-ben mégis 2.810,445 m volt a szállitmány.

Most azonban, e tekintetben lényegesen megváltoztak az utóbbi évek alatt a körülmények, ugy hogy, habár a bánát vesztett is jelentőségéből a termelésnél, de a Tiszavidékről Pestre, és innen nyugatra évenkint kövülbelől 20 millió mázsára megy a kivitel.

Már most ha abból a Ferencz-csatornán át csak 8.000,000 mázsa teszi is meg utját mértföldenkint egy fél krjával az 640,000 frtot tesz ki. A közbeeső forgalom pedig mind a két csatornán a kimutatások szerint mindenféle árukból behoz 1.020,000 frtot, végre a már eddig tett igéretek szerint földöntözésekért 400,000 frt, az 500 hold haszonbére pedig a malmok és más apróbb haszonélvezetekkel együtt 113,000 frt, azaz összesen 2.175,000 frt, igy tiszta nyereségül körülbelül 2.003,000 frt maradván, vagyis a részvénytőkének 20 százalékja.

És első pillanatra bármily vérmeseknek látszassanak is e remények a körülmények bővebb megfontolása után nagyon is jogosultak. A tapasztalat azt bizonyitja, hogy a vizi közlekedési utak még a vasutakkal oly igen bővelkedő Angol-, Franczia- és Belga országokban is jól jövedelmeznek, keleten pedig, a hozzánk sok tekintetben hasonlóbb nyerstermelő államokban még nagyobb a jövedelem, melyet hajtanak, igy pl. a godaveri csat. 80—90 százalékot hoz, a madrasi csatornák pedig gyakran 70—250 százalék oszt. is mutatnak fel. Igy tehát azon lelkesültségből következtetve, melylyel a környékbeli birtokosság fogadta ez uj vállalatot, ezt magát tekintve, nincs okunk miért aggódni.

A mi pedig a vállalat nemzetgazdasági jelentőségét illeti, az iránt még könnyebben tisztába lehetünk.

Oly vidéknek, melynek közlekedési eszközei majdnem teljesen hiányoznak, egy kétfelé ágazó csatornát adni, talán a képzelhető legnagyobb jótétemény. A tapasztalat e tekintetben is mindenütt azt mutatta, hogy a csatornák menetében jóllét és virágzás üti fel tanyáját mindenhol; — a sok apró tényezők közül csak egyet emlitünk. A szállitás a ki nem épitett országutakon általában 6—10 krba, a kiépitetteken 3 krba, a vizi utakon pedig csak 0·5—1 krba kerül mázsánkint és mértföldenként. A nyers áruknál tehát a hasznot felemésztő szállitási költségből 60—80 százalék van meggazdálkodva ez uton.

Az ország többi vidékeit illetőleg pedig szintén kiszámithatlan becsü egy oly közlekedési eszköz birása, a mint azt már a mult század végén belátták; ez legalább, ha valaha az volt, akkor jelenleg még inkább az. E csatorna által 47 mfddel rövidül meg Tisza vidékéről a Dunára átmenni akaró áruk utja, — s a ki tudja, hogy a külföldi piaczokon gyakran egész évi termés versenyképessége, mennyire csak egy pár krajczár árkülönbségtől függ, az tudni fogja, hogy mennyi hasznos ma, midőn az Egyesült-Államok még a tengerpartig is csatornákat állitottak gabonáiknak, Oroszország pedig vasutain concurrál, mi reánk nézve a tiszai terményekre egy 47 mfddel rövidebb vizi utat nyitna meg.

„Közp. v. és közl. k.“

Üzletitudósitás.

Arad, aug. 11-én.

(Kohn Gyulától.) Gabnaüzlet. Gabna-kereskedelmünk még mindig igen szük határok közt mozog, egyrészt mivel a készletek elégtelenek, mástrészt minthogy a fogyasztók az ujtermést olcsóbb árakon remélik vehetni. A forga-

lom a mai hetivásárra szoritkozott, mely csakis jelentéktelen hozatalokat mutathatott fel.

Az árak átalában szilárdak.

Mai jegyzetek:

Buza 82 fns 4 frt 80—5 frt. 83 fns 5 frt. 20—25 kr; 84 fns 5 frt 45—5 frt 50 kr.

Rozs 80 fontonként 2 frt 80—2 90 kr.

Ujárpa 70 fontonkint 1 frt 80—1 forint 90 kr.

Kukoricza első minőségü mérőnként 3 frt 25, vámmázsánkint 3 frt 40—3 frt 45 kr.

Zab 100 bécsi font 3 frt 60 kr.

Káposztarepcze 150 bécsi font 13 frt 50—13 frt 75 kr.

Bánátirepcze hiányzik.

Szesz csendes, nagyban 51 és fél kr. kicsinyben 52—52 és fél kr. fokonkin hotdóstól.

Heti piaczjelentés.

(Arad, aug. 11.)

Buza: első min. 88 fns. 5.—, közép 86 fns 4.50, 84 fns 4 frt 25 kr. Kétszéres: első min. 82 fns. 3.60, közép 81 fns. 3.25. Rozs: első min. 80 fns. 2.75, közép 79 fns. 2.50. Uj-árpa: első min. 70 fns. 1.85, közép 69 fns. 1.70. Zab: első min. 50 fns. 1.80, közép 48 fns. 1.70. Kukoricza: 80 fns. 3.30, 82 fns. 3 frt — kr.

Távirati tudósitás.

a bécsi börzéről 1871. augusztus 11-én.

5% Metalliques	59 90	Hitelintézet	286.50
Nemzeti kölcsön	69 95	Váltó Londonra	121 60
1860 évi kölcsön	103.—	Ezüst	120 50
Bankrészvény	7.63	Arany	5.80

20 frank-darabok 9.68

A szerkesztésért felelős: **Bettelheim V.**

Pesti áru- és ertektozsde hivatalos árjegyzései augusztus 10-án.

Gabonaárak.	Ó v. u	Hangulat	vámmázsánkint fnt	frt.	kr.	vámmázsánkint fnt	frt.	kr.	Befizetés o. ért. ft.
buza bánsági	uj	szilárdabb	83	5 40	5.50	84	5.55	5.65	
„ „	„		85	5 75	5 85	86	5.95	6.05	
„ „	„		87	6.10	6 20	88	—.—	.—	
„ tiszamelléki	„		83	5.45	5 55	4	5.60	5.70	500
„ „	„		85	5.80	5.90	86	6.—	6.10	500
„ „	„		87	6 15	6 25	88	—.—	.—	500
„ bácskai	„		83	5 35	5.45	84	5.55	5.65	500
„ „	„		85	5 75	5.85	86	5.95	6 05	500

Rozs	80 font után	szilárd	3.10—3.15	160
Árpa, malátán	72 „ „	„	2.40—2.80	200
abrakul	72 „ „	„	2.25—2.35	500
Zab	50 „ „	„	.—.—	300
Kukoricza bánáti mérője		„	— — —	500
másnemü	„	„	— — —	500
Bab	50 „ „	üzl. nélk.	— — —	100
Köles	80 mérője	szilárd	2.25—2.35	1000
Repczefekete	75 „ után	„	— — —	
„ bánáti	75 „ „	„	7.25—7.31	

o. ért. frt	Értékpapirok.	Adva	Tartva
	Állampapirok.		
	Magyar vasuti kölcsön 120 frt ezüstben	111.—	111.25
	Magyar sorsjegy-kölcsönn	99.—	99.25
	Szölővváltsági kötvény 100 frt.	77.—	77.25
	Biztositások.		
135	Első magy. biztositó társaság	138 50	139.50
150	Haza, életbiztositó bank	108.—	111.—
210	Pannonia v. bizt.	350.—	355.—
300	Pesti biztositó intézet	255.—	260.—
300	Unic viszontbiztositó bank	313.—	315.—
80	Nemzeti biztositó-bank	—.—	—.—
	Vasutak.		
200	Pesti közut	275.—	277.—
200	Pesti közut III. kib.	—.—	—.—
200	Budai közut	104.—	105.—
200	Alföldi	176 50	177.50
200	Észak-keleti	162.50	163·50
80	Magy. keleti	—.—	— —
	Bank és takarékpénztári részvények.		
	Angol magyar bank	89.—	90.—
80	Magyar általános hitelbank	111 50	111.75
80	Franczia magyar bank	86 50	86 75
03	Pesti népbank	44.50	44 75
100	Pesti kereskedelmi bank	678.—	680.—
200	Pesti iparbank	440.—	450.—
18	Pesti takarékpénztár	3400—	3500—
2	Pest-budai takarékpénztár	168.—	168.50

Malmok.	Adva	Tartva
Árpád-gőzmalom	230.—	240.—
Aradi gőzmalom	—.—	—.—
Blumféle „	180.—	190.—
Cencordia „	420.—	430.—
Király „	350.—	360.—
Luiza „	122.—	124.—
Molnár és sütőm.	170.—	172.—
Unio-malom	250.—	255.—
Victoria gőzmalom	173.—	175.—
Hengermalom	735.—	745.—
I. budapesti gőzm	495.—	500.—
Budai gyártel. „	63.—	64.—
Pannonia „	545.—	550.—
Egyéb részvények.		
I. magyar serfőzöde	592.—	595.—
Király serfőzöde	81.—	82.—
Hajózálog társ.	96.—	98.—
Első m. gőzhajózási	67.—	70.—
Keresk.-épület	445.—	455.—
Budapesti lánczhid	—.—	—.—
Országos gőzhajó társaság	41.—	42.—
Magyar Lloyd	—.—	—.—
I. magyar gépgyár	—.—	—.—
Mátrai kux	8.50	9.—
Butor kézmüzet	—	—
Rimamurányi bánya	—.—	5500—
Salgó-tarjáni „	120.—	121.—
Pest-fiumei hajóép. gy.	—.—	—.—
I. szeszfinomító	—.—	—.—
Ujpesti	—.—	—.—
Alagut	103.—	104.—
Záloglevelek.		
5½% m. földh. zál.	89.—	89.50
6% m. jövedékjegy	—.—	—.—
5½% Magy. jelzálgb.	84.—	84.50
Kereskedelmi bank	90.50	90.75
Elsőbbségek.		
Lánczhid 6%	90 —	91.—
Miskolczi malom	—	—
Losonczi posztógyár	—	—
Budapesti malom	154.—	156.—
Pénznemek és 3 havi váltók.		
Arany	5.80—	5.82—
Napoleondor	9.69 —	9.70—
Ezüst	121.¼	121.¾
Porosz tallér	1.81¾	1.82¼

Bécsi börze augusztus 9.

Allamadósság 100 frt után.	Adott ár	Tartott ár
Jövedék máj.—nov. szlv. bankj. 5%	59 50	59.60
„ „ „ „ ezüst „	69.55	69.65
1839-ki sorsj. egész (250 pp.) 100 f. után	303.50	304.50
1854-ki sorsj. (250 frt pp.) 4%	94 50	95.—
1860-ki sorsj. egész (500 frt o. é.) 5%	102.50	102.75
1864-ik (100 frt o. é.)	138 30	138.60
Magyar vassuti kölcs. (120 frt ezüstben)	110.60	111.—
Földtehermentesitési kötvények (100 frt pp. után)		
Magyarországi 5%	—.—	—.—
„ 1867-ki záradékkal „	—.—	—.—
Erdélyi „	—.—	—.—
Temes-bánsági „	—.—	—.—
Horvát- és tótországi „	—.—	—.—
Részvények		
Angol-osztrákbank befiz. 100 frt ezüstb.	256.20	256.50
Hitelintézet 200 frt	286.90	287.10
Alsó-ausztr. leszámitoló társ. 500 frt	933.—	935.—
Francz.-osztr. bank befiz. 60 frt ezüstb.	119.90	120.00
Nemzeti közraktár társ. Pesten	—.—	—.—
Nemzetibank	768.—	769.—
Dunagőzhajózási társ. 500 frt pp.	581.—	582.—
Ferdinand északi pálya 1000 frt pp	2150—	2155—
Trieszti Lloyd 500 frt pp.	370.—	372.—
I. Erdélyi pálya 200 frt ezüstben	172.75	173.25
Államvaspálya pp. 200 frt ezüstben	420.50	423 50
Déli vaspálya o. é. 200 frt ezüstben	181 20	181.40
Tiszai vasut vp. befiz. 140 frt pp	251.—	251.50
Záloglevelek (100 frt után).		
Osztr. földhiteli. ezüst 5%	106.25	106 50
„ 33 évben visszafizetendő o. é.	87.	87.20
„ nemzeti bank 5% osztr. ért.	91.50	91 65
Elsőbbségi kötvények (100 ft után).		
Alföld-fiumei vaspálya 200 frt ezüst 5%	92 25	92.75
Duna-gőzhajózás	—.—	—.—
Ferdinand északi vasut 5% pp.	91.50	92.—
Pécs-barcsi vasut 200 frt o. értékben	90.50	90.80
I. erdélyi pálya ezüstben 5%	90.—	90.50
Államvasut 500 frank	141.—	141.50
„ 1867-iki „ „	178.75	139.50
Magyar keleti pálya ezüstben	86.80	87.—
Magánsorsjegyek (darabonként)		
Hitelintézet 100 frt o. értékb	178 75	179 25
Clary pp. 40 frt	38 50	39 50
Dunagőzhajózási „ 100 „	100.—	100 50
Keglevich „ 10 „	15.—	17.—
Budai „ 40 „	34 —	35.—
Pálffy „ 40 „	32 50	33.50
Rudolf kor. her. o. é. 10 „	15.—	15.50
Salm „ 40 „	43.—	44.—
t. Genois pp. 40.	32.50	33 50

KÖZLEKEDÉS

Vasuti menetrend.

Aradról Károlyfehérvárra.

Arad indul 4 ó. 20 p. d. u. 6 ó. 44 p. reg.
Radna „ 5 „ 39 „ „ 8 „ 27 „ „ „
Soborsin „ 7 „ 29 „ „ 10 „ 45 „ „ „
Illye „ 9 „ — „ „ 12 „ 28 „ „ „
Déva „ 9 „ 58 „ „ 1 „ 36 „ „ „
Piski „ 10 „ 39 „ „ 2 „ 30 „ „ „
Károlyfehérvár érk. 12 óra 40 p. éjf. után és 5 ó. 18 p. délután.

Károlyfehérvárról Aradra.

Károlyfehérvár ind. 4 óra — p. reg. délel. 10 ó. 10 p.
Piski „ 6 „ 10 „ „ 1 „ 13 „ „ „
Déva „ 6 „ 35 „ „ 1 „ 45 „ „ „
Illye „ 7 „ 30 „ „ 2 „ 51 „ „ „
Soborsin „ 8 „ 53 „ „ 4 „ 40 „ „ „
Radna „ 10 „ 38 „ „ 6 „ 58 „ „ „
Arad érk. 11 óra 46 p délel. és 8 óra 20 percz este.

Piskiről Petrozsenybe.

Piski indul 2 óra 40 percz délut.
Várallya-Hátszeg ind. 4 ó. 24 p. d. u.
Petrozseny érk. 8 ó. 20 p. este.

Petrozsenyből Piskire.

Petrozseny indul 6 óra 30 p. reg.
Várallya-Hátszeg ind. 10 ó. 30 p. r.
Piski érk. 12 órakor délben.

Aradról Pest és Bécs felé.

Arad indulás 12 óra 25 p. délután ben 9 óra 4 p. este
Csaba indulás 2 ó. 10 p. délután 11 óra 41 p. éjjel.
Mező-Túr indulás 3 ó. 44. percz d. u. 2 ó. 13 p. éjjel.
Szolnok indulás 5 óra 1 p. délután 4 ó. 17 p. reggel.
Czegléd érkezés 5 ó. 47 percz este 5 óra 56 p. reggel
Pest érkezés 8 óra 37 p. este 8 óra 43 percz reggel.
Bécs érkezés 9 óra 9 percz reggel 6 óra 36 p. este.

Bécsből Pest és Arad felé.

Bécs ind. 8 óra 15 percz est. 7 óra 45 percz reggel.
Pest ind. 7 ó. 30 p. reg. 6 ó. 5 p. est.
Czegléd indulás 10 óra 18 p. d. e. 9 óra 5 p. este.
Szolnok indulás 11 óra 7 p. d. e. 10 óra 37 p. este.
Mező-Tur indulás 12 óra 18 p. d. u. 12 óra 36 p. éjjel.
Csaba indulás 2 óra 1 per s délut. 3 óra 30 p. reggel.
Arad érkezés 3 óra 42 p. d u. 6 ó 4 p. reggel.

Aradról Temesvár felé.

Arad indul 4 ó. 5 percz délután 6 ó. 24 percz reggel.
Vinga indul 5 ó. 40 percz délut. 7 ó. 37 p. reggel.
Szt.-András 8 ó. 22 percz reggel 7 ó. 2 p. este.
Temesvár érk. 7 ó. 27 p. este 8 ó. 59 p. reg.

Temesvárról Arad felé.

Temesvárról ind. 8. ó. — p. reg. 5 ó. 30 p. délután.
Szt.-Andrásról ind. 8 ó. 15 p. reg. 6 ó. 19 p délután.
Vinga indul 10 ó. 18 p. reggel 7 ó. 25 p. este.
Arad 11 óra 52 percz délelőtt 8 ó. 40 p. este.

Csabáról Zomborba és vissza.

Csaba ind. 2 óra 35 p. délután 7 óra 40 p. reggel.
Vásárhely ind. 5 ó. 20 p. d. u. 10 ó. 48 p. reggel.
Szeged ind. 2 óra 25 p. délu.
Zombor érk. 6 óra este.
Zombor ind. 8 óra 30 p. reggel.
Szeged ind. 2 óra 33 p. délután 9 ó. 10 p. reggel.
Vásárhely 3 óra 48 p. délután 10 ó. 23 p. reggel.
Csaba 6 óra 34 percz este 12 ó. 47 p. délben.

Buda—Trieszt és vissza.

Buda ind. 7 óra — p. r. 9. óra 30 p. este.
Trieszt érk. 8 ó. 20 percz r. 8 óra 15 p. este.
Trieszt ind. 7 óra 10 p. regge. 8 óra 15 p este.
Buda érk. 5 óra 49 p. regel. 7 óra 58 percz este.

HIRDETÉSEK.

Ráth Mór kiadásában meg jelent és

BETTELHEIM testvèrek

könyvkereskedésében kapható:

Az államigazgatás, és igazgatási jog alapvonalai, Stein Lőrincz után, hazai viszonyainkra és törvényhozásunkra való utalásokkal Kautz Gusztáv által.

Ára 5 forint oszt. é. 692—3—3

„Széchenyi-műmalom"

részvényesei tisztelettel meghivatnak*) az aradi I. takarékpénztár helyiségében f. évi **augusztus hó 27-én** délelőtt 10 órakor megtartandó

II. rendes évi közgyűlésre.

Tárgyai:

1. évi üzleti jelentés előterjesztése;
2. az évi mérleg jóváhagyása és az évi nyeremény hova forditása feletti határozat, — vagyis meghatározása a részvény utáni évi osztaléknak;
3. 4 igazgató választmányi tag választása;
4. jövő évi számadást vizsgáló választmány választása;
5. jegyzőkönyv hitelesitő bizottmány választása.

Arad, 1871. augusztus 10-én.

Haas J.,
elnök.

*) Szavazatra jogositott részvényesek, — kik a közgyűlésben résztvenni kivánnak — kéretnek az alapszabályok értelmében részvényeiket legkésőbb f. évi augusztus hó 24-ig az üzleti pénztárba téritvény mellett letéteményezni. 697—1—3

695—1—3

Hirdetmény.

E hivatal részéről közhirré tétetik, miszerint az egész erdőhivatali kerületi idei **gubacs-termés** f. é. **augusztus hó 24-én** alólirt hivatal irodájában, — továbbá az idei tölgy és maktermés, és túrtáp a berzova, tótvárad és valyemarei pagonybeliekre nézve f. évi **augusztus hó 28-án** a tótváradi erdész irodájában; — a lippai, dorgosi sistaroveczi, kladovai és milovai pagonybeliekre nézve pedig f. évi **augusztus hó 31-én** a lippai erdőhivatal irodájában mindenkor reggeli 9 órakor a legtöbbet igérőnek nyilvános árverés utján fog elárvereztetni.

Bérleni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10% bánatpénzül az árverési bizottmánynak letenni, mely a legtöbbet igérőtől visszatartatik, a többi árverezőknek pedig visszaszolgáltatik.

Zárt ajánlatok 50 kr. bélyeg és az ajánlott haszonbérnek 10%-át tevő bánatpénzzel ellátva az árverés megkezdéseig a lippai erdőhivatalnál — hol az árverési feltételek is betekinthetők, — benyujtandók.

Utó-ajánlatok semmi szin alatt el nem fogadtatnak.

A Lippai m. k. erdőhivatal.

688—3—3

Hirdetés.

409¾/1871. sz.

Sz. kir. Aradváros törvényszéke részéről ezennel felhivatnak mindazok, a kik az Aradvárosi 507. sz. tjkvben felvett választó-utczai 5. számu ház és teleknek, néhai Novák Imréné Jokkó Antonia hagyatékához tartozó hanyadrészre örökjoggal birnak, hogy azt ezen hirdetmény közzétételétől számitandó 45 napok alatt annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy ellenkező esetben a fentebb körülirt ingatlan hanyadrész folyamodó Novák Imrének átadatni fog.

Kelt Arad szab. kir. város törvényszékének 1871. évi julius hó 25-én tartott üléséből.

Szekulits János, hely. főbiró
Biris Gergely, aljegyző.

4926/1871. 696—1—3

Árverési hirdetmény.

Mayer Antal felperes részéről Aufmuth Antal elleni végrehajtási ügyében 1926/1871. sz. a. kelt árverési végzésénél fogva az Uj-Szt.-Anna községi 136. sz. tjknyben Aufmuth Antal és neje nevére felvett 160 frtra becsült ház és beltelekből álló ingatlanságnak Aufmuth Antalt illető fele részére a kikiáltási összegül elfogadott becsár 10%-nak letétele mellett Uj-Szt.-Anna község házánál 1871. évi **szeptember 25-ik** napjának becsáron vagy azon felül, 1871. évi **október hó 25-ik** napján becsáron alól is mindenkor d. e. 10 órakor következő feltételek mellett el fog adatni.

Vevő a vételár ⅓-dát azonnal a leütés után a végrehajtó biró kezeihez, a hátralévő ⅔-dot pedig 6% kamataival a vételár felosztására kitüzendő határnapon köteles lefizetni.

Vevő a vételár első részletének lefizetése után a megvett ingatlanságnak azonnal tettleges birtokába lép, annak tulajdonát azonban csak az egész vételár lefizetése után a tkkvi átirás által nyeri meg.

A birtok átruházási illetéket egyedül vevő viseli.

Ezvel egyszersmind azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen tkkvi hatóság székhelyén vagy annak közelében laknak felhivatván, hogy a prdts. 433. §-sához képest itt helyben megbizottat rendeljenek, s azok nevét az eladásig jelentsék be, egyuttal mindazok, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt érvényesithetni vélnek, felszólitatnak, miként a prts 466 §-a értelmében igénykereseteiket törvényszabta határidő alatt nyujtsák be.

Kelt az Aradmegyei tkkvi törvszékének 1871. évi augusztus hó 2-ik napján tartott üléséből.

Aradmegye telekkvi hatósága.

Hirdetmény.

A **„Transsylvania"** általános kölcsönös biztositó bank főügynöksége részéről közzététetik, miszerint üzleti irodáját Arad, templom-utcza 3. sz. a. megnyitotta. Mit a t. cz. közönség figyelmébe azon hozzáadással ajánl, miszerint **élet, tűz, jég** és **szállitmányi biztositásokat** a legjutányosb dijjak mellett eszközöl.

Dobos János,
„Transsylvania"
biztositó bank főügynöke.

689—2—3

12791. sz. 694—1

Tiszavidéki vasút.

A folyó évi augusztus hó 20-án Buda-Pesten tartandó

Szent István ünnepély alkalmából,

ugyan e hó 19-én

II. és III. osztályban utazók felvétele mellett,

Nyiregyháza-Debreczen, Nagyvárad és Aradról, Czegléden át Pestre

mérsékelt menet-árral

KÉJVONATOK

fognak közlekedni, melyek utazókat a közbeeső állomásokon is vesznek fel.

Indulás Nyiregyházáról	augusztus hó	19-én	5	óra	6	percz	délután.
„ Debreczenből	„ „	19-én	7	„	7	„	este.
„ Nagyváradról	„ „	19-én	5	„	54	„	délután.
Érkezés Pestre	„ „	20-án	4	„	45	„	reggel.
Indulás Aradról	„ „	19-én	4	„	45	„	délután.
Érkezés Pestre	„ „	20-án	4	„	14	„	reggel.

Utazási dij: menet és jövet.

		II. oszt. ft.	II. oszt. kr.	III. oszt. ft.	III. oszt. kr.			II. oszt. ft.	II. oszt. kr.	III. oszt. ft.	III. oszt. kr.
Nyiregyházáról	Pestre és vissza	11	98	7	94	Nagyváradról	Pestre és vissza	10	32	7	18
Ujfehértóról	„ „ „	11	30	7	52	M. Keresztesről	„ „ „	9	98	6	64
Hadházról	„ „ „	10	62	7	06	B. Ujfalubóll	„ „ „	9	32	6	18
Debreczenből	„ „ „	9	82	6	52	Sápból	„ „ „	8	68	5	74
Szoboszlóról	„ „ „	9	—	5	96	Aradról	„ „ „	11	14	7	40
Kabáról	„ „ „	8	34	5	54	Kurticsról	„ „ „	10	32	6	84
P.-Ladányból	„ „ „	7	84	5	20	Kétegyházáról	„ „ „	9	32	6	18
Karczagról	„ „ „	7	18	4	76	Csabáról	„ „ „	8	50	5	64
Kisujszállásról	„ „ „	6	52	4	32	Mező-Berényből	„ „ „	7	84	5	20
Fegyvernekről	„ „ „	5	86	3	88	Gyomáról	„ „ „	7	02	4	64
T.-Szt.-Miklósról	„ „ „	5	38	3	54	Mező-Túrról	„ „ „	6	18	4	08
Szajolról	„ „ „	5	02	3	34	Puszta-Póról	„ „ „	5	54	3	66
Szolnokról	„ „ „	4	54	2	98						
Abonyból	„ „ „	3	88	2	56						

A visszamenet

bezárólag 1871-iki augusztus hó 26-ig bármely személy-vonattal (gyorsvonatokat kivéve) történhet.

Az igazgatóság.

Lapulajdonos Bettelheim Vilmos. — Arad 1871. Nyomtatja és kiadja Réthy Lipót. (Főtér, a Minoriták zárdájával szemben.)